

Utlåtande 2009: RVII (Dnr 326-3053/2008)

Policy för samverkan och samordning av insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Policy för samverkan och samordning av insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning godkänns, *bilaga 2*.

Föredragande borgarrådet Ulf KristerSSon anför följande.

Ärendet

Stockholms stad och Stockholms läns landsting har tagit fram ett förslag till gemensamt policydokument för samverkan och samordning av de båda huvudmännens insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning. Den gemensamma policyn har sin grund i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering, SOSFS 2007:10 och SOSFS 2008:20.

I takt med att antalet privata utförare som ger insatser på uppdrag av landstinget och staden ökar, så ökar samtidigt behovet av samarbete för att samordna huvudmännens och olika aktörers insatser.

För att policydokumentet ska kunna utgöra ett kraftfullt verktyg som beaktas i det praktiska arbetet föreslår socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden att alla verksamheter ska omfattas av dokumentet, oavsett regiform. Detta förutsätter dock att samverkansskyldigheten inarbetas i de avtal som tecknas mellan staden och privata utförare.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kommunstyrelsens handikappråd och samtliga stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret anser det vara av stor vikt att denna typ av policys finns så att inte enskilda personer påverkas av eventuellt otydliga ansvarsförhållanden mellan stad och landsting.

Kommunstyrelsens handikappråd anser att det är önskvärt att samverkan och samordning blir en integrerad del i en individuell planering samt att brukarens redovisning av sina behov och önskemål ska stå i centrum även då en individuell planering inte upprättas.

Bromma stadsdelsnämnd anser att det är bra med en gemensam policy men ställer sig tveksam till en modell där den enskilde inte aktivt är delaktig i processen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att parternas olika ansvar och roller är väl definierade såväl som det gemensamma ansvaret beträffande samverkan.

Farsta stadsdelsnämnd anser att det är bra att policyn så tydligt framhåller vikten av att den enskilde ska ge sitt samtycke till samverkan och han/hon ges möjlighet att vara delaktig i planeringen av insatserna.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att förslaget i huvudsak är bra, men anser att några punkter måste klargöras ytterligare.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att policydokumentet kan bli ett viktigt redskap för att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden i frågor som rör vuxna personer med utvecklingsstörning.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till ett policydokument som reglerar samverkan och samordning av insatserna för vuxna personer med utvecklingsstörning.

Norrmalms stadsdelsnämnd har ingenting att invända mot förslaget till policy för samverkan mellan staden och landstinget och samordning av insatser.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att policyn är mycket detaljerad i sin utformning samt att detta är positivt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att alla aktörer använder sig av dokumentet.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att förslag till gemensam policy och modell för samverkan och samordning är en angelägen och viktig fråga utifrån den enskildes rätt till delaktighet, självbestämmande och självständighet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd finner inga skäl till att ha någon avvikande synpunkt på förslaget till arbetssätt.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det är bra med en policy där det tydligt framgår vikten av samverkan och samordning av insatser samt att ansvarsområdena därmed klargörs, kring den enskilde, mellan landsting och kommun.

Älvsjö stadsdelsnämnd delar socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens åsikt att policydokumentet kommer att utgöra en bra grund för att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden och att alla verksamheter omfattas av dokumentet oavsett regiform.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig i huvudsak positiv till förslaget, men vill understryka att i all samverkan är det av stor betydelse att respektive parts ansvarsområde tydliggörs och respekteras för att undvika att ”intrång” i annan parts ansvarsområde sker.

Mina synpunkter

Policydokumentet syftar till att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden i frågor som rör vuxna personer med utvecklingsstörning. För att minimera risken att enskilda personer påverkas av att olika huvudmän har ansvar för olika insatser är det angeläget att det finns fungerande former för samverkan när olika huvudmäns insatser ska samordnas. Policydokumentet ska fungera som ett praktiskt stöd och beskriver hur en modell för strukturerad och samordnad planering av insatser till den enskilda kan se ut i praktiken. Utgångspunkt för att en samordning ska kunna ske är att det finns ett samtycke från den enskilde och att denne är delaktig i samordningen av de egna insatserna.

Policydokumentet ska följas upp och revideras varje år före november månads utgång.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Policy för samverkan och samordning av insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Samverkan och samordning mellan alla berörda parter är positivt och borde öka även mellan de kommunala verksamheterna sinsemellan.

Vi vill uppmärksamma vikten av att lyssna och samarbeta med de intresseorganisationer för funktionshindrade som företräder målgruppen. Både dessa och anhöriga är oerhört centrala när det gäller att ta tillvara på de berördas behov, eftersom de inte själva alltid kan göra detta.

Vi instämmer med kommunstyrelsens handikappråd om att brukarens behov och önskemål måste stå i centrum. Av förslaget att döma tycks man tänka sig att samverkan och samordning ska ske utan den berörda brukarens deltagande, när väl denne har gett sitt tillstånd. Det är inte ett acceptabelt tillvägagångssätt. Det önskvärda är att samverkan och samordning blir en integrerad del i en individuell planering, men även i de fall en individuell plan inte upprättas måste brukarens redovisning av sina behov och önskemål stå i centrum. Denne måste själv få möjligheter att närvara i all planering som gäller honom eller henne.

Även lindrigt utvecklingsstörda och svagbegåvade bör räknas in i målgrupperna för policyn Neuropsykiatrisk problematik förekommer ganska ofta hos dessa personer, vilket ökar behovet av samordning och samverkan.

Det är viktigt att alla utförare, såväl kommunala som privata, ska åläggas en samverkansskyldighet och att den skyldigheten fastställs i ett avtal mellan staden och privata utförare. Ett orosmoment är de många avtal som redan har träffats och som inte innehåller något sådant krav. Är det inte möjligt att komplettera ett gällande avtal blir samverkansambitionerna för lång tid inte möjliga att realisera.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Policy för samverkan och samordning av insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning godkänns, *bilaga 2*.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulf Kristersson

Ylva Tengblad

ÄRENDET

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen, Stockholms stad och Handikapp & Habilitering, Stockholms läns landsting har tagit fram ett förslag till gemensamt policydokument för samverkan och samordning av insatser av de båda huvudmännens insatser till vuxna personer med utvecklingsstörning. Den gemensamma policyn har sin grund i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering, SOSFS 2007:10 och SOSFS 2008:20.

I takt med att antalet privata utförare som ger insatser på uppdrag av landstinget och staden ökar, så ökar samtidigt behovet av samarbete för att samordna huvudmännens och olika aktörers insatser. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anser att policydokumentet kan bli ett viktigt redskap för att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden i frågor som rör vuxna personer med utvecklingsstörning.

För att policydokumentet ska kunna utgöra ett kraftfullt verktyg som beaktas i det praktiska arbetet föreslår nämnden att alla verksamheter ska omfattas av dokumentet, oavsett regiform. Detta förutsätter dock att samverkansskyldigheten inarbetas i de avtal som tecknas mellan staden och privata utförare.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 december 2008 att godkänna förslag till gemensam policy samt att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande och förslaget till gemensam policy till kommunstyrelsen för beslut.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänstförvaltningen anser att policydokumentet kan bli ett viktigt redskap för att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden i frågor som rör vuxna personer med utvecklingsstörning. Det är angeläget med fungerande former för samverkan när det finns behov av att samordna huvudmännens insatser till den enskilde. Det är särskilt viktigt med hänsyn till att huvudmännens insatser i ökad utsträckning kommer att ges av olika utförare i annan regi än landstingets eller kommunens egen. Då ökar även behovet av samordning, vilket flera stadsdelsförvaltningar har påpekat i sina remissvar.

Avsikten med policydokumentet är att det ska fungera som ett praktiskt stöd för huvudmännens samverkan. I dokumentet klargörs de olika huvudmännens ansvar och

olika roller. En modell för hur en strukturerad och samordnad planering av insatserna till den enskilde kan gå till rent praktiskt beskrivs. Modellen är tänkt att fungera som ett konkret verktyg för berörda aktörer hos respektive huvudman i deras samordningsarbete.

Utgångspunkt för att samordning av huvudmännens insatser ska kunna ske är att det finns ett samtycke från den enskilde och att denne är delaktig i samordningen av de egna insatserna. Den enskildes delaktighet under hela samordningsprocessen har ytterligare lyfts fram och förtydligats efter synpunkter i samband med remissen.

För att en policy av det här slaget ska få genomslag behöver det förankras på alla nivåer hos de båda huvudmännen. Gemensamma informationsinsatser planeras därför av socialtjänstförvaltningen och Handikapp & Habilitering. För att policydokumentet ska kunna utgöra ett kraftfullt verktyg som beaktas i det praktiska arbetet föreslår förvaltningen att alla verksamheter ska omfattas av dokumentet, oavsett regiform. Detta förutsätter dock att samverkansskyldigheten inarbetas i de avtal som tecknas mellan staden och privata utförare.

Policydokumentet kommer att följas upp och revideras varje år före november månads utgång. Ansvariga för att så sker är socialtjänstförvaltningen för Stockholms stad och Handikapp & Habilitering för landstinget. Även andra gemensamma områden, där det finns behov av samverkan och samordning av insatser, ska kunna utvecklas, förstärkas och förtydligas på liknande sätt.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kommunstyrelsens handikappråd och samtliga stadsdelsnämnder.

<i>Innehållsförteckning</i>	<i>Sid</i>
Stadsledningskontoret	7
Kommunstyrelsens handikappråd	7
Bromma stadsdelsnämnd	8
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	9
Farsta stadsdelsnämnd	10
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	10
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	12
Kungsholmens stadsdelsnämnd	12
Norrmalms stadsdelsnämnd	13
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	13
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	14
Skärholmens stadsdelsnämnd	14
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	15

Södermalms stadsdelsnämnd	15
Älvsjö stadsdelsnämnd	17
Östermalms stadsdelsnämnd	18

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser det vara av stor vikt att denna typ av policys finns så att inte enskilda personer påverkas av eventuellt otydliga ansvarsförhållanden mellan stad och landsting. Det är också viktigt med tanke på att en del av utförarverksamheten numera finns hos enskilda utförare, både vad gäller staden och landstinget. Ett större antal aktörer ställer högre krav på att samarbetsformerna är formaliserade via policys eller riktlinjer.

Det är viktigt att policyn efterföljs och förankras hos samtliga nivåer inom stad och landsting för att detta inte ska ge en tillfällig effekt.

Policydokumentet har varit på förvaltningsremiss till stadsdelsförvaltningarna för synpunkter. Elva stadsdelsförvaltningar har lämnat synpunkter på remissen vars

slutdatum för remissvar var 2008-09-16. Hänsyn har tagits till de åsikter som framfördes i remissvaren vilket innebär att policyn är väl förankrad i de verksamheter som berörs. Om det ändå skulle finnas delar i policyn som visar sig inte fungera i praktiken kommer policydokumentet att följas upp och revideras varje år före november månads utgång.

Stadsledningskontoret ser inte att införandet av denna policy skulle innebära några tillkommande kostnader för staden.

Kommunstyrelsens handikappråd

Kommunstyrelsens handikappråds yttrande daterat den 10 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

De flesta personer med utvecklingsstörning är beroende av insatser från flera håll för att kunna leva ett gott liv. Därför är det självklart att samverkan och samordning mellan alla berörda är något positivt och i själva verket helt nödvändigt. Idag är bristerna stora. De återfinns inte bara mellan kommunala och landstingskommunala verksamheter, utan också de kommunala verksamheterna sinsemellan. Särskilt markant är det mellan den s.k. handikappomsorgen och socialpsykiatrin. Därför är det detaljerade förslaget till tillvägagångssätt utmärkt men det måste beaktas också de kommunala insatsgivarna emellan.

Det påpekas att en samordning av insatserna kan ingå som en del i en individuell plan, IP, enligt LSS. Idag är det få personer som har sådana planer. Det brister i kunskaper om deras betydelse såväl bland de s.k. brukarna som bland handläggare och annan personal. Också andra skäl finns till att instrumentet inte används i någon större utsträckning. Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna i Stockholm har nyligen fått medel från Allmänna arvsfonden för att tillsammans med ett antal andra handikappföreningar och samarbetsorganet HSO genomföra ett projekt i syfte att kartlägga svårigheterna och söka sätt att övervinna dem. Särskild uppmärksamhet ska ägnas personer med annan etnisk bakgrund än svensk. Det är angeläget att det sker en samverkan mellan projektet och genomförandet av rubricerade policy.

Av förslaget att döma tycks man tänka sig att samverkan och samordning ska ske utan den berörda brukarens deltagande, när väl denne har gett sitt tillstånd. Det är inte ett acceptabelt tillvägagångssätt. Det önskvärda är att samverkan och samordning blir en integrerad del i en individuell planering, men även i de fall en IP inte upprättas måste brukarens redovisning av sina behov och önskemål stå i centrum. Denne måste själv få möjligheter att närvara i all planering som gäller honom eller henne.

Att alla utförare, kommunala såväl som privata, ska åläggas en samverkansskyldighet är givetvis nödvändigt. Skyldigheten ska läggas fast i avtal mellan staden och privata utförare. Ett orosmoment är de många avtal som redan har träffats och som inte innehåller något sådant krav. Är det inte möjligt att komplettera ett gällande avtal blir samverkansambitionerna för lång tid inte möjliga att realisera.

Policydokumentet ska följas upp och revideras årligen. I det arbetet måste givetvis handikapprörelsens erfarenheter tas till vara.

Avslutningsvis kan nämnas att socialtjänstförvaltningen och Stockholms läns landsting nyligen har avslutat projektet Samordnade insatser för vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det har bedrivits i några stadsdelsförvaltningar i sydvästra Stockholm. Från det projektet finns erfarenheter att hämta när rubricerade policy ska sättas i sjön.

En grupp personer som löper stor risk att hamna mellan stolarna i samverkansarbetet är lindrigt utvecklingsstörda och svagbegåvade, dvs. personer som inte alltid anses tillhöra LSS personkrets men som har behov av insatser från flera håll. Neuropsykiatrisk problematik förekommer t.ex. ganska ofta bland dem. Handikapprådet anser att också dessa personer måste omfattas av den nu föreslagna policyn.

Vi vill också påpeka att samverkansmöten givetvis måste hållas i lokaler som är fullt tillgängliga och att hörselteknisk utrustning ska finnas att tillgå vid behov.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är bra med en gemensam policy för samverkan och samordning av insatser till vuxna personer med utvecklingsstörning som behöver stöd från Stockholms kommun och Stockholms läns landsting.

Förvaltningen anser dock att det är tveksamt med en modell för samverkan och samordning där den enskilde inte aktivt är delaktig i processen utan efter möten får information genom dialog med personal. Under rubriken ”Effekter av samordnad planering” är en önskvärd effekt att den enskilde ska få en ökad självkännedom och självständighet genom delaktighet i processen vilket blir motsägelsefullt då den enskilde inte ska delta i den samordnade planeringen enligt modellen. Den målgrupp policydokumentet är till för har i många fall kvar sin rättshandlingsförmåga.

Vidare anser förvaltningen att det bör förtydligas hur den samordnade planen ska ta hänsyn till andra planer och dokumenteras då det för vissa personer även finns andra planer såsom individuell plan enligt 10 § LSS.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till policydokumentet. Parternas olika ansvar och roller är väl definierade såväl som det gemensamma ansvaret beträffande samverkan. Dokumentets tydlighet skapar goda förutsättningar för att syftet att fungera som ett praktiskt verktyg för berörda aktörer hos respektive huvudman ska uppfyllas. Det är även positivt att dokumentet kommer att följas upp och revideras årligen. Förvaltningen skulle dock vilja att uppföljningen av samverkansarbetet utifrån dokumentet på enhetsnivå förtydligas. Till exempel är det oklart om uppföljningen även kommer att omfatta hur de olika aktörerna arbetar efter dokumentet och följer modellen, t.ex. genom granskning av verksamheternas rutiner. Vidare är det viktigt, som även nämns i ärendet, att samverkansskyldigheten inarbetas i kommande avtal. Detta är angeläget att detta uppmärksammas inför kommande upphandling enligt lagen om valfrihet, LOV.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens remissvar och att det överlämnas till KF/KS kansli.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är bra och angeläget att utforma en policy för samverkan och samordning av kommunens och landstingets insatser för vuxna med utvecklingsstörning. Den tydliggör ansvar och roller för de olika aktörerna och klargör det gemensamma ansvaret för kvalitet och resultat.

Det är bra att man i policyn så tydligt framhåller vikten av att den enskilde ska ge sitt samtycke till samverkan och han/hon ska ges möjlighet att vara delaktig i planering av insatserna. Det är helt nödvändigt om ett gott resultat ska kunna uppnås och ge ökad livskvalitet för den enskilde.

Förvaltningen tycker också att det är mycket bra att man i policyn beskriver en modell för hur ett konkret samarbete kan se ut i det enskilda fallet. Det ger de inblandade verksamheterna och dess medarbetare samt den enskilde en strukturerad vägledning och ett konkret stöd i hur man ska agera för att på bästa möjliga sätt tillgodose den enskildes behov och önskemål. Det är mycket viktigt att det finns en fast struktur att hålla sig till där det framgår hur den individuella planeringen ska genomföras, vilka som tar ansvar för vad, hur insatserna ska följas upp och så vidare. Inte minst för den enskilde brukaren är det viktigt.

Det är viktigt att policyn följs och upp och utvärderas med jämna mellanrum. Lika så att den förankras ordentligt bland dem som är ansvariga för de verksamheter som ska svara för samordning och samverkan i det enskilda fallet. Detta förankringsarbete borde även samordnas så att ansvariga och personal från de olika verksamheterna hos både kommun och landsting får utbildning gemensamt vilket skulle gynna förankringsprocessen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget till policy i huvudsak är bra och att det är tydligt

skrivet. Några punkter behövs dock klargöras ytterligare.

Frågan om *sekretessen* behandlas endast i förbigående med att inga sekretesshinder finns om den enskilde eller god man/företrädare begärt samordning. Samverkan behövs dock ofta även om ingen sådan begäran finns och det är därför viktigt att policyn också klargör hur sekretessen hanteras då. Eftersom sekretessen är så viktig bör sekretessbestämmelserna finnas redan i inledningen till dokumentet.

En *funktionsnedsättning* sägs i policyn vara ett tillstånd förorsakat av skada eller sjukdom. Förvaltningen anser att policyn bör använda sig av den definition som finns i Socialstyrelsens termbank och som anger att ”en funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada.”

Under avsnittet om värdegrund anges att *hindrade faktorer* ”ska” undanröjas. Förvaltningen menar att formuleringen bör vara att hindren ska undanröjas ”i möjligaste mån”.

I dokumentet talas om *stödpersoner*, men det framgår inte vilka stödpersoner som avses. Många brukare har en stödperson på sin gruppbostad och en annan i den dagliga verksamheten. Förvaltningen vill ha ett förtydligande av om båda dessa stödpersoner har samma ansvar i förhållande till brukaren eller om någon av dem, t.ex. den i gruppboستaden, är att anse som huvudansvarig.

Under flera avsnitt talas om *företrädare* för den enskilde, dock utan att begreppet definieras. Förvaltningen menar att det bör slås fast att skriftlig fullmakt alltid ska krävas från den enskilde för att någon ska anses vara formell företrädare för personen.

Ansaret för samverkan läggs enligt dokumentet på enhetschefen, men förvaltningen menar att alla berörda är lika ansvariga för att samverkan finns och fungerar.

Under avsnittet om VUB-teamet talas om *basnivåer*, som enligt skrivningen består av olika instanser inom landstinget. Enligt förvaltningens uppfattning kan även socialtjänstens myndighetsutövande funktioner utgöra en basnivå.

Under rubriken ”*Dialog med den enskilde ...*” anges att det i dialogen ingår att gå igenom inställningen tillsammans med den enskilde och fråga personen vad han eller hon vill komma tillrätta med. Förvaltningen anser att formuleringen bör ändras till att dialogen ska handla om vilket behov av förändring som finns. Det är inte säkert att brukaren själv uppfattar att det finns några problem även om omgivningen gör det.

I dokumentet sägs att ”den som uppmärksammar ett problem där flera aktörer är inblandade eller behöver bli inblandade *initierar samordning* av insatser, t.ex. enhetschef, stödperson, habiliteringspersonal, personal på vårdcentral, biståndshandläggare.” Förvaltningen anser att det är bra att initiativet kan tas på vilken nivå som helst, men anser att det från stadens sida alltid bör vara biståndshandläggaren som sammankallar mötet och ansvarar för att det leds och protokollförs.

I instruktionerna för *planeringsmötena* ges anvisningar för hur mötena ska förberedas, genomföras och följas upp. Förvaltningen anser att avsnittet är för detaljerat och har avvikande uppfattningar i sak om vissa av de instruktioner som

ges. Huvudprincipen bör t.ex. vara att använda e-post så långt det är möjligt med hänsyn till sekretessen. Istället för att utse två justerare bör protokollet skickas till

samtliga närvarande för synpunkter inom viss tid. Att läsa upp hela protokoll på uppföljningsmöten anser förvaltningen är onödigt och ibland även olämpligt. Det räcker med att mötet går igenom de viktigaste punkterna från föregående möte.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Roxne m.fl. (s), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att policydokumentet kan bli ett viktigt redskap för att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden i frågor som rör vuxna personer med utvecklingsstörning. Det är särskilt viktigt när allt fler verksamheter drivs i privat regi på uppdrag av kommunen eller landstinget. Förvaltningen anser att samverkansskyldigheten ska inarbetas i de avtal som tecknas mellan staden och privata utförare.

Förvaltningen vill betona att en grundläggande förutsättning för att samordning ska kunna ske är den enskildes samtycke.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till ett policydokument som reglerar samverkan och samordning av insatserna för vuxna personer med utvecklingsstörning. Flera huvudmän och en växande skara utförare gör behovet av en gemensam struktur mycket stort.

Stadsdelsförvaltningen har lämnat synpunkter på tidigare förslag som gått ut på att dokumentet varit alltför detaljerat. Föreliggande policydokument är omarbetat och förvaltningen anser att det i nuvarande skick tydliggör ansvar och rollfördelning. Vad gäller biståndshandläggarnas ansvar bör ett tillägg göras att handläggarna ansvarar för att följa upp hur de beviljade insatserna fungerar för den enskilde.

Dokumentet innehåller även en modell för samordning och samverkan kring insatser med bl.a. beskrivna arbetssätt för möten. Detta kan verka överambitiöst men kan

nog i vissa fall utgöra ett konkret stöd för personal.

Den stora frågan nu gäller hur detta kan göras till ett väl känt och fungerande dokument i verksamheterna. De gemensamma informationsinsatserna som planeras av båda huvudmännen är mycket viktiga och bör nå alla nivåer i organisationerna. Förvaltningen instämmer också i att samverkan enligt policydokumentet bör inarbetas i stadens avtal med privata utförare och att landstinget förhoppningsvis agerar på samma sätt.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att invända mot förslaget till policy för samverkan mellan staden och landstinget och samordning av insatser. Förvaltningen delar uppfattningen att kravet på samverkan och samordning också ska gälla för privata utförare som i allt större utsträckning anlitas för genomförandet av beslutade insatser.

Det är positivt att man i dokumentet redogör för landstingets resp. kommunens uppdrag och ansvar för personer med utvecklingsstörning och att det tydligt framgår att samverkan är ett gemensamt ansvar och att all personal inom berörda verksamheter är skyldiga att påkalla samordning i de fall den enskilde bedöms ha behov av insatser från flera aktörer.

De mycket konkreta och utförliga anvisningar som ges för samverkansmöten och dialog med den enskilde kan vid första påseendet förefalla väl detaljerade men kommer säkert att kunna fylla en viktig funktion i det dagliga arbetet.

Den planering för samordning av landstingets och kommunens insatser som avses i den nu föreslagna policyn uppges kunna ingå som en del i en individuell plan enligt LSS. Förvaltningen hade gärna sett en tydligare beskrivning av hur den nu föreslagna samverkansformen skiljer sig från den samverkan som ska ske i samband med utarbetandet av en individuell plan enligt LSS.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 september 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen kan konstatera att policyn är mycket detaljerad i sin utformning. Förvaltningen ser dock detta som något positivt, då policyn är ämnad att fungera som ett konkret verktyg för berörda aktörer hos respektive huvudman i deras samarbete. En detaljerad utformning av policyn framstår som än mer viktig i takt med att antalet privata utförare som ger insatser på uppdrag av såväl kommunen som landstinget ökar.

Även uppföljningsarbetet bör kunna underlättas om arbetsverktyget är tydligt.

Förvaltningen är positiv till policydokumentet och instämmer i Socialtjänstförvaltningens bedömning om att policyn kan bli ett viktigt redskap för att utveckla samarbetet mellan staden och landstinget i frågor som rör vuxna personer med utvecklingsstörning.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i de synpunkter som framförs i socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande. Det är viktigt med samverkan och samordning av insatser mellan olika aktörer och landstinget när det gäller vuxna personer med utvecklingsstörning. Speciellt viktigt blir det när aktörerna blir fler både i kommunal/landstingets och privat regi.

Förvaltningen anser att det är viktigt att alla aktörer använder sig av dokumentet. Implementeringen av policydokumentet kommer förvaltningen att arbeta vidare med utifrån den information socialtjänstförvaltningen och Handikapp & Habilitering kommer att ta fram.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att förslag till gemensam policy och modell för samverkan och samordning är en angelägen och viktig fråga utifrån den enskildes rätt till delaktighet, självbestämmande och självständighet. Den enskildes delaktighet ska

tydliggöras i dokumentet och samverkansskyldigheten framgå tydligt. Förslaget till modell för samverkan och samordning av insatser mellan berörda parter är mycket positivt. Det måste finnas väl fungerande former för samverkan när det finns behov av att samordna insatser.

I samband med utökad valfrihet av utförandet av insatser kommer kraven på samarbete mellan berörda parter öka och ställa högre krav på samverkan. Ett policydokument ska fungera som ett stöd för huvudmännens samverkan och ska klargöra de olika ansvarsområdena och rollerna. Betonas bör att information och utbildning är av största vikt för att nå fram till alla nivåer i organisationerna och ute i verksamheterna. Detta för att dokumentet rent praktiskt och på lokal nivå sedan ska kunna användas i vardagen i syfte att gagna den enskilde.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser inget skäl till att ha några avvikande synpunkter på förslaget till arbetssätt utan föreslår att stadsdelsnämnden tillstyrker förslaget.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Allmänt

Stadsdelsförvaltningen anser att det är bra med en policy där det tydligt framgår vikten av samverkan och samordning av insatser samt att ansvarsområdena därmed klargörs, kring den enskilde, mellan landsting och kommun. Det bör av policyn framgå att vuxna personer med utvecklingsstörning har rätt till samma stöd och insatser som alla vuxna personer har oavsett funktionsnedsättning eller ej. En policy ska tydliggöra ansvaret för respektive huvudman.

Dokumentet ska enligt socialtjänstförvaltningen och Handikapp & Habilitering ses som en gemensam viljeyttring. Det finns också en hänvisning i dokumentet till bestämmelser i LSS1 bland annat rätten till individuell plan.

I det nu framtagna förslaget till policy ingår även ett förslag till modell för strukturerad samverkan och samordning av den enskildes insatser.

Policyn

Ett av motiven till den nu framtagna policyn är bland annat att huvudmännens insatser i ökad utsträckning kommer att ges av olika utförare i annan regi än landstinget eller kommunen. Mot bakgrund av detta bör det i förfrågningsunderlag vid upphandlingar av verksamheter framgå att det finns en policy/riktlinjer som reglerar ansvaret kring samverkan avseende vuxna personer med utvecklingsstörning mellan kommunens respektive landstingets verksamheter.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget till policy, men anser att den i vissa delar är alltför detaljerad. Ett alternativ kan vara att kalla dokumentet "Riktlinjer för samordnad planering" och till det ha en bilaga kallad "Checklista för samordnad planering mellan kommun och landsting".

En gemensam policy ställer krav på att nuvarande arbetssätt till viss del förändras och att verksamheterna närmar sig varandra om det ska vara möjligt att samverka och samarbeta. Genom att det i en policy tydliggörs vem som har ansvar och i vilket skede, skapas en grund för rollfördelning kring vem som ska göra vad och när detta ska ske.

Det är också viktigt med information och förankring av policyn på alla nivåer hos de båda huvudmännen.

Policydokumentet kan vara ett konkret stöd för den personal, som arbetar kring den enskilde, i dialogen mellan kommun och landsting om vem som har ansvar för vad i de olika processerna. Den kan också vara ett stöd vid upprättandet av den enskildes individuella plan.

Policydokumentets avsnitt om Stockholms stad beskriver bland annat stödpersonens arbetsuppgifter. Förvaltningen ställer sig tveksam till att detta beskrivs så detaljerat. I så fall bör även andra yrkesgruppers arbetsuppgifter beskrivas på motsvarande sätt, både för dem som arbetar inom landstinget och dem som arbetar inom Stockholms stad.

Modell för samverkan och samordning

När det gäller modellen för samordning och samverkan är den väldigt detaljerad med beskrivna arbetssätt för möten och kan främst ses som en checklista.

I förslaget till modell för samverkan saknas medverkan från den enskilde eller dennes legala företrädare vid det planeringsmöte som beskrivs. Det enda som visar den enskildes delaktighet vid planeringsmötet ses under rubriken "Ansvarsfördelning" där det står "Bestäm vem som samtalar med den enskilde/dennes företrädare om de förslag som kommit fram".

Förvaltningen anser att den enskilde eller dennes legala företrädare ska vara med

¹ Lag om rätt till stöd och service till vissa funktionshindrade

när samverkan och samarbete sker kring den enskilde. Detta särskilt mot bakgrund av att målen för en gemensam policy enligt dokumentet är att möjliggöra för den enskilde att:

”genom delaktighet i processen få en ökad självkännedom och självständighet vilket kan förebygga psykisk ohälsa

själv kunna överblicka sin situation

få ett fungerande vardagsliv och stärka dennes förmåga att leva ett så gott och självständigt liv som möjligt”

Övrigt

Socialtjänstnämnden har valt att fokusera på vissa situationer för målgruppen där samverkan och samarbete kan bidra till att underlätta vardagen för en enskilde. Det är:

Stöd i vuxenblivandet

Misstanke om demens hos personer under 65 år

Eget skadligt beteende eller annan psykisk ohälsa

Unga vuxna som nyligen fått diagnos utvecklingsstörning

Föräldraskap

Förvaltningen ställer sig frågande till om det verkligen är ”unga vuxna som nyligen fått diagnosen utvecklingsstörning” som avses, eftersom utvecklingsstörning oftast diagnostiseras vid tidig ålder.

Förvaltningen anser att policyn om samverkan och samordning av insatser för personer med utvecklingsstörning inte ska begränsas till ovan angivna situationer, utan att policyn ska gälla generellt om behovet av samverkan uppstår oavsett situation.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 juni 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser mycket positivt på förslaget då det kommer att leda till en ökad trygghet och möjlighet till högre grad av självbestämmande för den enskilde.

Förvaltningen delar också socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens åsikt att policydokumentet kommer att utgöra en bra grund för att utveckla samarbetet mellan landstinget och staden och att alla verksamheter omfattas av dokumentet oavsett regi-form. Behovet av samordning ökar i takt med att huvudmännens insatser ges av utföra-re i annan regi.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt med en förankring av policyn på alla nivåer hos huvudmännen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2009 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen har tagit del av remissen/förslaget; Policy för samverkan och samordning av insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget, men vill understryka att i all samverkan är det av stor betydelse att respektive parts ansvarsområde tydliggörs och respekteras för att undvika att ”intrång” i annan parts ansvarsområde sker. Förvaltningen vill också påtala att det i policyn saknas förslag på hur policyn ska följas upp; dvs hur den efterlevs och med vilka resultat.

Östermalms stadsdelsförvaltning föreslår nämnden att godkänna förslaget.

RESERVATIONER M.M.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Bent Roxne m.fl. (s) enligt följande

Här vill vi uppmärksamma vikten vid att lyssna och samarbeta med de intresseorganisationer för funktionshindrade som företräder målgruppen. Både dessa och anhöriga är oerhört centrala när det gäller att ta tillvara på de berördas behov, eftersom de inte själva kan göra detta.